

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Theologiæ Moralis

Moure, Antonio Fernandes de

Coloniæ Agrippinæ

Cap. 8. De quarto Decalogi præcepto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40934

Ratio est, quia ubi ego sum, ibi non est festum.

14 QVÆST. *Possum egredi domo eodem die festi ad laborandum in alia parochia?* RESP. Possum. Teneor tamen missam audire. Ratio est, quia obligatio audiendi sacram ligat eum, qui ad diei initium peruenit, ubi illa præcipitur, neque necessitas est quæ illam omittere cogat. Obligatio autem seruandi festum obligat eos, qui reperiuntur ubi obseruatur. Ita Nau. cap. 13. num. 15. Rod. verb. festum num. 1.

CAPVT VIII.

Honora patrem tuum, & matrem tuam. § I.

- 1 Qui intelligantur per patrem, & matrem.
- 2 Quæ tenentur filij exhibere parentibus.
- 3 Quando tenetur filius ostendere amorem.
- 4 An patri, filiove teneatur filius succurrere.
- 5 Quando tenetur filius parentibus obedire.
- 6 Quando peccat filius in non reuerendis parentibus.
- 7 Quæ tenentur patres exhibere filijs.
- 8 Quam reuerentiam tenetur vxor exhibere marito.
- 9 Quam reuerentiam tenetur maritus exhibere vxori.

1 QVÆSTIO *Qui intelliguntur per patrem, & matrē?*
 RESP. Præcipue intelliguntur parentes secundum carnem. Deinde superiores in rebus spiritualibus, vt Episcopi, Parochi, &c. Tertio, superiores in rebus corporalibus, vt Reges, & gubernatores Reipub. Quarto denique omnes ij, qui super nos aliquam habent potestatem; vt magistri, tutores, curatores, &c.

2 QVÆST. *Quæ tenentur filij exhibere parentibus?* RESP. Tria. Amorem, obedientiam, & Reuerentiam.

3 QVÆST. *Quando tenetur filius parentibus exhibere amorem?* RESP. Quando ij sunt in extrema, vel graui necessitate vitæ, vel alimentorum: adeo vt peccet mortaliter ingrediendo religionem, ijs in ea necessitate relictis. Ita docet communis doctrina cum D. Thom. 2. 2. qu. 101. art. 4. ad 4. Si vero iam sit professus, & necessitas sit extrema,

ziema, teneret egredi ad illis succurrendum, iuxta Caetan. ad locum D. Thom. Si vero necessitas erat grauis ante religionis ingressum, & ea posthabita religionem professus est, illam relinquere debet, vt parentibus subueniat, iuxta Nauar. cap. 14. num. 14. Omnes tamen affirmant, siue extrema, siue grauis sit parentum necessitas, posse filium religiosum professum ad eos regredi, per a superioribus, quanquam non obtenta, facultate. Hoc tamen intelligo, nisi inde religioso egressuro spirituale periculum emineat tunc enim potius sibi, quam parentibus succurrere tenetur.

4 QVAEST. Cui tenetur filius in extrema necessitate succurrere filio, an parenti suo? R E S P. Parenti potius, quam filio Ita docet S. Thom. 2. 2. qu. 16. ar. ad 3.

5 QVAEST. Quando tenetur filius parentibus exhibere obedientiam? R E S P. Non semel. In primis tenetur filius obedire patri in ijs, quæ ad domus gubernationem pertinent & non obedire in his, cum res est grauis, præcipue si sit contemptu, & animi obstinatione non obediatur, peccatum est mortale. Secundo, tenetur obedire in his, quæ ad bonos mores attinent. Igitur non acquiescere præceptis parentum circa mores nitentium filios a peccato mortali, vel peccati occasionibus arcere, cum præsertim pertinaciter non obtemperatur, mortale peccatum est. Tertio, ducere uxorem indignam contra parentum voluntatem, lethalis est culpa. Secus si digna fuit: nam tunc, nisi multum referat aliam ducere, peccatum est leue. Quarto, si filius nolit ducere uxorem dignam, quam pater dat ad inimicitias componendas, sed etiam duxit licet dignam, peccat mortaliter. Ita Tolet. in sum. lib. 5. cap. 1.

6 QVAEST. Quando peccat filius contra hoc præceptum circa reuerentiam debitam? R E S P. Peccat percutiendo patrem iniuriose minando, & ideo in Exod. reus erat propter istiusmodi crimen mortis, verberando, maledicendo, abperis verbis ex se ad iram prouocantibus, insectando, accusando coram iudice in foro criminali, præterquam in crimine læsæ maiestatis, in crimine vergente in publicum damnum, aut hæresi ad alios deriuanda, seruatio tamen correctionis fraternæ ordine, vbi seruandus est, vt

est, vt iam dixi ad proximum præceptum. Ira Tolet. *in sum. loco citato.* Peccat item grauius filius, si nunquam, vel raro amoris signa parentibus ostendit, sed è contra semper illos contracta fronte, & supercilio intuetur, ac si illos odio haberet. Ita adnotarunt Angel. *verb. filius* §. 30. Sylu. *ibi. qu. 22.* Tab. *ibidem.* §. 19.

7 QVAEST. *Qua tenentur parentes exhibere filijs?* RESP. Tenentur in primis illis in corporalibus subuenire: non possunt enim illis alimenta negare, nisi in pœnam alicuius grauis criminis. Hinc fit, vt graue peccatum sit filios exponere, nisi magna necessitate cogente. Deinde tenentur subuenire in spiritualibus, ac proinde peccant lethalliter parentes, quorum incuria, & negligentia in grauiora peccata filii prolabantur.

Peccant denique grauius, cum eos retrahunt ab optimis moribus, vel à perfectionis statu, vel cogunt ad statum suis viribus imparem, vt ad matrimonium, & religionem, & similes, faciuntque eos, vel nubere, vel inuitos profiteri. Quamquam enim parentes potestatem habent filios, obedientia iniuncta ad mortalem culpam obligate, abducendi à malis nuptijs, etiam post Concil. Tride. *sess. 24. can. 9. de reformat.* excommunicationis pœnas decernens in principes sæculares, qui tyrannice matrimonia, quominus libere fiant, impediunt, tamen non possunt eos etiam ad optima matrimonia, sibi tamen imparia, cogere.

8 QVAEST. *Quam reuerentiam tenetur uxor exhibere marito?* RESP. Tenetur obedire in his, quæ ad bonos mores, & optimam domus gubernationem spectant: est enim vir caput, cuius est vtrumque dirigere: velle autem, spreto viro, gubernare, mortale est. Deinde si rixosa est, & intelligat virum ob rixas corrumpere in blasphemias, vel aliud genus peccati, tenetur sub mortali iram cohibere. Denique tenetur virum alio mutantem domicilium sequi: nisi ex mutatione vitæ cuiusq; corporis nempe, aut animæ, vel amissionis bonorum imminet, vel pactum intercesserit ante nuptias de non mutanda sede, vel maritus velit nouo vitæ generi incumbere, nimirum vagari, negotiari, & cæt. quod ante nuptias non habebat.

9 QVÆST. Quam reuerentiam tenetur maritus exhibere uxori: RES P. Tenetur illam honeste alloqui, reprehendere, moderate punire, & ideo grauer peccat illā absq̄ causa cohibendo à præceptis Ecclesiæ obseruandis, nimirum ab audiendo sacro diebus festis, à confessione annua facienda: nam prohibendo illam ab exercitatione consiliorum Christi solum venialiter, nisi multum illi interueniret. Peccat etiam grauer illam extra correctionis modum castigando, & percutiendo. Peccat item grauer illam contumeliosis verbis insectando ob inobedientiam, non emendam, vxor enim par est, non serua.

CAPVT IX.

De quinto Decalogi præcepto.

Non occides. §. 1.

- 1 Quid est homicidium.
- 2 An sit homicidium occiso sui ipsius.
- 3 De mutilatore suorum membrorum.
- 4 An liceat in aliquo euentu se ipsum occidere.
- 5 An liceat in aliquo euentu membrum præscindere.
- 6 An liceat in aliquo casu permittere se occidi.
- 7 Quando est sui homicida, qui se mortu periculo exponit.
- 8 Quando licet hominem occidere.
- 9 An liceat occidere hominem auctoritate priuata ob bonum commune.
- 10 Qua auctoritate miles in bello iusto occidit hostem.
- 11 An peccet maritus occidendo adulterum.
- 12 An liceat occidere innocentem propter bonum commune.
- 13 An liceat occidere priuata auctoritate ob bonum particulare.